

Arbeids- og sosialkomiteen Statsbudsjettet for 2019

Driftskutt på 0,5 prosent

Regjeringen har bedt Stortinget kutte bevilgningene til forvaltningen i hele regjeringsperioden. Erfaringsmessig har ostehøvelkuttene blitt enda større i stortingsbehandlingen. Denne sparepolitikken svekker det offentlige og fører til dårligere tjenester og en svekket velferd, trygghet og rettssikkerhet for innbyggerne.

NAV

Arbeids- og velferdsetatens oppgave er å administrere folketrygden og NAV-loven. For at disse lovene skal virkeliggjøres trengs tilstrekkelige ressurser. Slik er det ikke i NAV i dag. Dersom dette forslaget til budsjett vedtas, vil NAV få 57 millioner kroner mindre til å oppfylle samfunnsoppdraget.

Dersom retten til arbeid skal være reell må man ha tilstrekkelig bemanning på NAV-kontorene og innbyggerne som har krav på ytelser skal kunne være sikre på at vedtaket de mottar er rett, og slippe å vente i uvisse i lang tid før kravet avgjøres.

Fremdeles har mange veiledere ved NAV-kontor nær 200 brukere i sin portefølje. Hadde tallet vært rundt 40 brukere, hadde hver enkelt veileder hatt mulighet til å gjøre en reell forskjell for den enkelte.

Ytelsesforvaltningen har vært under kontinuerlig omstilling i flere år, noe som har medført sentralisering og flytting av oppgaver. Mange ansatte med lang erfaring innenfor sine arbeidsområder har måttet bytte fagområde eller arbeidsplass.

Enkelte enheter har innført mål- og produksjonsregimer som har gått utover kvaliteten på vedtakene og arbeidsmiljøet for de ansatte. I sin undersøkelse «Omgjøring av vedtak i NAV – årsaker og omfang» fant Sintef at omgjøringsprosenten på påklagede vedtak, det vil si vedtak omgjort før klagebehandling, var på hele 42 prosent. På dagpengeområdet har omgjøringsprosenten vært, og er mye høyere. Dette svekker tilliten til forvaltningen.

Sintef-rapporten peker på noen hovedforklaringer og beskriver ansatte som opplyser om «en hverdag preget av ekstrem målstyring, der de blir målt – ikke månedlig eller ukentlig – men daglig får vite hvordan «produksjonen» har vært siste dag, og hvordan de gjør det sammenlignet med de andre enhetene. Det eneste de blir målt på er antall vedtak som fattes». De samme funnene underbygges av rapportene fra NAVs egen klageinstans. Presset på medarbeiderne har også ført til tallene på serviceklager er de høyeste siden NAV ble etablert. (se vedlegg)

Kuttene i NAV, sammenholdt med målstyringen som praktiseres innad i etaten, har ført til tjenester som er lite individuelt tilpassede og dårligere saksbehandling med svekket rettssikkerhet for innbyggerne.

Vi ber komiteen om å innstille på at kuttene i etaten ikke gjennomføres og erstattes med full lønns- og priskompensasjon.

Arbeidstilsynet

Tilsynet har de senere årene fått jevnlig nedskjæringer i budsjettet som følge av ABE-reformen. Samtidig har de fått ekstraordinære kutt utover disse kuttene. Tilsynet er nede på nivået fra 2014/2015.

Når kuttene sammenholdes med tiltaksdreining mot økt aktivitet knyttet til bekjempelse av arbeidskriminalitet og sosial dumping fører dette til at kontrollinnsatsen overfor delene av arbeidslivet som ikke faller inn under satsningsområdene a-krim og sosial dumping blir nedprioritert. Ressursbruken til satsningsområdene a-krim og sosial dumping utgjør om lag 30 prosent. Sammenholdt med ABE-kuttene og tiltaksdreiningen er den ordinære tilsynsaktiviteten kraftig redusert.

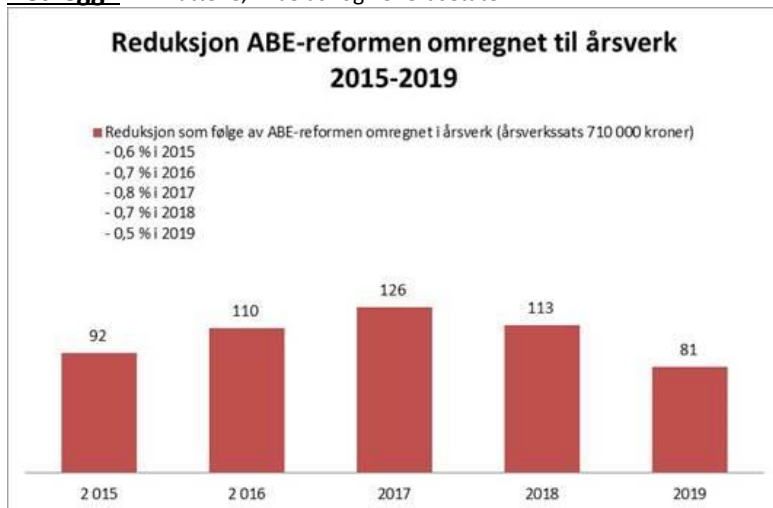
Trenden med færre tilsyn går igjen i den siste årsrapporten fra 2017 hvor gjennomførte tilsyn er redusert med 9 prosent sammenlignet med foregående år.

Antallet som jobber i tilsynet har vært jevnt de siste 10-årene dersom man ser bort fra nye pålagte arbeidsoppgaver. På samme tid har arbeidsmarkedet endret seg betydelig. Arbeidsinnvandringen har økt kraftig, ikke-regulære tilknytningsformer er blitt vanligere og det er påvist en økning i arbeidskriminalitet og tilfeller av sosial dumping og utnyttelse av arbeidstakere.

Med dette bakteppet vil det ikke være tilstrekkelig å øke tilsynets budsjettmidler inkrementelt med en påfølgende gradvis økning i tilsynsaktivitet. Dagens størrelse er i all hovedsak bygget på behovene for tilsyn slik de ble oppfattet å være på '90 og -00-tallet.

Tilsynet må oppbemannes med den kapasiteten som er forsvarlig med hensyn til opplæring og oppfølging av nye kontrollører hvert år i flere påfølgende år. Gjennom oppbemanning må det sikres en varig styrking av tilsynet.

Vedlegg: ABE-kuttene, Arbeids- og velferdsetaten

NAV: Figuren viser en sammenligning av mottatte serviceklager 2.tertial de seks siste årene.

